رئیس انجمن صنایع خوراک دام، طیور و آبزیان: دامپروری بخش مغفول استراتژی تولید/ درآمدهای صادراتی با ارز تک نرخی افزایش می‌یابد

به گزارش خبرنگار اقتصادی خبرگزاری فارس کارخانجات خوراک دام، طیور و آبزیان مشکلات زیادی دارند.

به گفته بیشتر فعالان این بخش، این مشکلات هم ناشی از ورود دولت در قیمت‌گذاری محصولات پروتئینی، رکود و نوسان های داخلی و غیرقابل پیش‌بینی بودن تورم و قیمت ارز است.

همه این موارد باعث شده تا فعالان صنایع خوراک دام، طیور و آبزیان کشور نتوانند بازارهای بین المللی را به دست آورند و از طرف دیگر کیفیت محصولاتشان دستخوش تغییر شود. در ابتدای سال ۹۵ در مورد مشکلات کارخانجات خوراک دام با مجید موافق قدیری، رئیس انجمن صنایع خوراک دام، طیور و آبزیان ایران و عضو هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی ایران که امسال را انجمن با شعار توسعه روابط اقتصادی صنعت خوراک دام ایران در سطح بین‌الملل نام گذاری کرده، گفت‌وگو

کردیم.

*چرا ایران نمی تواند سهم بیشتری از بازارهای کشورهای دیگر در زمینه محصولات پروتئینی و خوراک دام را به دست آورد؟

این موضوع چند دلیل دارد؛ دلیل اول اینکه اصولا استراتژی تولید در کشور وجود ندارد. به طور مثال نتیجه فقدان استراتژی تولید در کشور، مازاد تولید گوشت مرغ در کشور و نبود مشتری و بازار پایدار در داخل و خارج کشور است.

در حالی که در دنیا نگرش استراتژیک به موضوع تولید به عنوان یک سلاح رقابتی تقریبا به ۵۰ سال قبل برمی گردد. شرکت‌های مطرح دنیا قائل به تمایز بین استراتژی بازاریابی و استراتژی تولید نبوده و نیستند، زیرا معتقدند خط مشی‌های تولید یک بخش ضروری از استراتژی بازاریابی است و این اصلی‌ترین حلقه گمشده صنعت ماست.

وی بیان داشت: دوم اینکه جهت صادرات خوراک دام تعرفه و عوارض گمرکی به طور میانگین کیلویی ۴۰۰ تومان اخذ می‌شود، به بهانه اینکه نهاده‌های دامی مورد مصرف با ارز مبادله ای وارد شده است، ضمن اینکه حاشیه سود در صنعت خوراک دام ایران پایین است.

در سال گذشته برای ورود به بازار کشورهایی چون الجزایر، بنگلادش، عمان، افغانستان، کویت، عراق، ترکمنستان، تاجیکستان، ارمنستان و دیگر کشورهای همسایه اقدام کردیم، اما نتوانستیم به قرارداد میان مدت و بلند مدتی برسیم که بتوانیم ریسکش را بپذیریم. چرا که ریسک این فعالیت‌ها برای صنعت ما بسیار بالاست و به تناسب تغییر و تحولات اقتصادی که در داخل کشور به طور خاص در صنعت دامپروی می افتد، اجازه چنین ریسکی را نیز به ما نمی‌دهد.

موافق قدیری بیان داشت: در صورتی که مشاهدات و مذاکرات تجاری ما با طرف خارجی می‌گوید می‌توانیم در بازارهای بین‌المللی و فراملی فعالیت کنیم، اما ترجیح می دهیم، وارد این بازارها نشویم. از طرف دیگر مباحث مرتبط با قوانین و بروکراسی پیچیده اداری نیز وجود دارد که اجازه برنامه ریزی بلندمدت را از مدیران ما گرفته است.

البته در برخی کشورها مثل عراق نیز جای پای مذاکرات دولتی و دیپلماسی اقتصادی دولت کاملا خالی و احساس می‌شود.

رییس انجمن صنایع خوراک دام، طیور و آبزیان ایران تصریح کرد:

متاسفانه استهلاک در صنعت بالاست و مشکل منابع انسانی متخصص نیز وجود دارد. بنگاه‌های کشورمان به نسبت میانگین صنایع خوراک دام جهان کوچک هستند. بزرگترین واحد تولیدی ما در سال گذشته حدود ۸۰ هزار تن تولید داشته ولی بزرگترین کارخانه تولید خوراک دام دنیا حدود ۹۲۰ هزار تن تولید داشته است.

وی افزود: تولید با ظرفیت پایین و غیر استاندارد در واحدها ضمن کاهش بهره وری، قیمت تمام شده را بالا و قدرت رقابت را کاهش می دهد. باید روی کلیه مؤلفه‌هایی که روی قیمت تمام شده محصولاتمان تاثیر دارند، کار بیشتری کنیم.

موافق قدیری تصریح کرد: وضعیت حال حاضر ما به شرایط ترکیه در سال ۱۹۸۰ شباهت زیادی دارد. هم نرخ بهره بالا بود و هم مشکلات کشور ما را داشتند. اما پایه گذاری صادرات محصولات کشاورزی این کشور در همان دهه ۸۰ اتفاق افتاد.اگر فضای اقتصادی در کشور مساعد شود ما هم می‌توانیم رقیب سرسختی برای شرکت‌های مطرح تولید خوراک دام جهان حداقل در منطقه خودمان یا کشورهای اسلامی باشیم.

* چرا از نظر شما استراتژی تولید در مقیاس جهانی و منطقه ای با اهمیت است؟

موافق قدیری بیان داشت: بی‌شک یکی از آثار مهم تحولات قرن بیستم در محیط تجاری و تولیدی، جهانی شدن است. در شرایط کنونی تولید از یک تصمیم محدود و در قلمرو ملی فراتر رفته و به مرزها و بازارهای جهانی در حد یک تصمیم استراتژیک تبدیل شده است؛ که در این شرایط حتی مشتری ما هم مشتری جهانی است و بالعکس. ما همیشه در تمام محافل به کارخانجات توصیه می‌کنیم جهانی فکر کنند، اما منطقه‌ای عمل کنند.

وی افزود: صنعت دامپروی و خوراک دام یکبار برای همیشه و برای نجات از رکود باید به سمت بین المللی شدن حرکت کند و با افزایش صادرات و جذب سرمایه گذاری خارجی راه خود را پیدا نماید.

* موانع استقرار تولید کارخانجات خوراک دام و دامپروران را در مقیاس جهانی و منطقه ای در چه می دانید؟

دلایل متعددی را می‌توان اشاره کرد اما از مهمترین آنها می‌توان به روزمرگی مدیران مان در فرآیند تصمیم گیری به جای آینده نگری؛ صرف کپی برداری به جای الگوبرداری از مفاهیم نوین مدیریتی؛ فضای غیر

رقابتی حاکم بر اقتصاد کشور؛ و مشکلات متعدد اقتصادی، فرهنگی و سیاسی که آثار مخربی بر برنامه ریزی‌ها، حجم نقدینگی و استاندارد مصرف دارد، نام برد.

* دولت باید در این زمینه چه اقداماتی انجام دهد؟

دیپلماسی اقتصادی دولت در این برهه زمانی با کشورهای منطقه، شاه کلید حل مشکلات صادرات ماست. همچنین دولت باید تمام تلاش خود را جهت کاهش رکود انجام دهد و به گونه ای اقدام کند تا تورم در کشورمان قابل پیش بینی شود. این حداقل انتظار است تا فعال اقتصادی بتواند آن را پیش بینی کند.

همچنین تعرفه ترجیحی می‌تواند به افزایش صادرات و تسهیل مبادلات تجاری ما با کشورهای هدف کمک اساسی نماید.

وی افزود: ضمنا به دلیل اینکه حدود ۹۰ درصد مواد اولیه صنعت ما وارداتی است بنابراین پیش بینی نرخ ارز برای ما بسیار مهم است.

*کارشناسان معتقد هستند اگر ارز تک نرخی شود صادرات کاهش می یابد، نظر شما در این باره چیست؟

تک نرخی شدن ارز می تواند تورم زا باشد اما به نفع اقتصاد کشور است. وقتی ارز تک نرخی شود، به قیمت بازار نزدیک است. قیمت بازار هم با عرضه و تقاضا تعیین می شود. مزیت ارز تک نرخی افزایش درآمدهای صادراتی و در نتیجه افزایش تولید ناخالص داخلی کشور خواهد بود که در نهایت موجب بهبود وضعیت اقتصادی کشور خواهد شد. ارز چند نرخی مثل وصله ناجور در اقتصاد است؛ هم به تولیدکننده ها صدمه می زند و هم به صادرکننده ها. وی افزود: گزارشات تحقیقی نشان می دهد اگر ارز تک نرخی شود و اقتصاد به سمت آزادسازی واقعی پیش برود فساد و رانت کاهش پیدا می‌کند، سرمایه‌گذاری خارجی در بخش کشاورزی افزایش پیدا می‌کند، تولید خوراک دام سنتی در واحدهای پرورش به دلایل متعدد فنی و اقتصادی کاهش و تولید خوراک دام صنعتی در کارخانجات افزایش و با توجه به موقعیت ژئوپلیتیک کشورمان در بلند مدت به نفع واحدهای تولید کننده خوراک دام صنعتی خواهد بود.

در حال حاضر نیز هر زمان فضای کشور مخصوصا در عرصه محصولات پروتئینی و نهاده های دامی باثبات بوده، حجم صادرات ما افزایش پیدا کرده است.

*تمام مواردی که شما در خصوص افزایش تولید و صادرات بیان می کنید، مربوط به اقتصاد کلان و دولت است، اما در واقع فعالین این صنعت هم در ماجرا دخیل هستند. مصداق این دخیل بودن هم به کیفیت محصولاتشان برمی گردد. که آیا کیفیت محصولات ایرانی قابلیت افزایش سهم بازار در عرصه بین الملل و داخل را دارد یا خیر؟

وی افزود: در ابتدا باید موضوع کیفیت را تعریف کرد. کیفیت شامل سه مشخصه مهم است. مرغوبیت، قیمت و زمان عرضه. اما فاکتورها و شاخص‌های اقتصادی کشور اجازه بروز و ظهور خیلی از این اجزا را نمی‌دهد. به طور مثال قیمت گذاری در محصولات پروتئینی از جمله مرغ و شیر در اختیار عرضه کننده کالا نیست و قیمت با ورود دولت به این عرصه تعیین می شود.

موافق قدیری بیان داشت: حال زمانی که بخشی از این سه گانه دستکاری می شود، چرا باید انتظار این وجود داشته باشد که دو عنصر دیگر، ثابت باقی بماند. هر زمانی سه گانه مرغوبیت، قیمت و زمان عرضه به دست تولید کننده قرار گرفت، او خودش مدیریت کیفیت می کند. اما زمانی که مفهوم ها دستکاری می شود، ناخودآگاه مرغوبیت هم دچار نوسان می شود.

وی گفت: نکته مهم دیگر این است که صنایع خوراک دام در بازار نزدیک به بازار رقابت کامل، فعالیت می کند، چرا که علاوه بر تعداد زیاد کارخانجات خوراک دام در کشور، تعداد حلقه‌های تولیدکننده در کل زنجیره محصولات پروتئینی از جمله دامدار شیری و گوشتی، مرغدار گوشتی، تخم گذار، مادر، کشتارگاه و… بالا و متنوع است.

رییس انجمن صنایع خوراک دام، طیور و آبزیان ایران تصریح کرد: بنابراین در این بازار قیمت‌گذاری خلاف منطق و اصول اقتصاد است. زمانی باید قیمت گذاری توسط دولت در بازار صورت بگیرد که بازار انحصاری و به دست چند شرکت خاص و مشخص باشد. زمانیکه در یک دوره حداقل یکساله قیمت محصولات پروتیینی تغییر نمی‌کند نباید انتظار داشت که مرغوبیت کالا نیز تغییر نکند؛ ضمن اینکه ورودی مواد اولیه کارخانجات خوراک دام به دلیل وابستگی به واردات از نوسان قیمتی برخوردار است.

وی افزود: البته همه اینها دلیل نمی‌شود که اصل موضوع کیفیت محصول زیر سوال برود و تولید کننده برای حفظ مشتری و افزایش سهم بازار ملی و فراملی تحت هیچ شرایطی نباید کیفیت و مرغوبیت محصول خود را

کاهش دهد. ناگفته پیداست اگر غیر از این فکر کند بازنده واقعی است، زیرا شاید در آن مقطع و مدت زمان کوتاه مشتری را حفظ کرده ولی در نهایت بازار آینده و مشتری‌اش را از دست خواهد داد.این هم یکی از مسائلی است که باعث می‌شود، تولیدکننده معتبر در فضای غیر رقابتی، انگیزه و تحمل خود را از دست بدهد.

* چه اتفاقی در این قیمت گذاری اجباری توسط دولت می‌افتد؟

وی افزود: دولت‌ها تمایل دارند با پایین نگه داشتن دستوری قیمت کالاهای اساسی از جمله مرغ و محصولات لبنی باعث گران نشدن سبد خانوار شوند؛ اما واقعیت این است که در برخی مواقع شاهد هستیم در اصل وزن این سبد با کاهش متوسط وزن انواع محصولات پروتئینی و لبنی کاهش پیدا می کند.

وی بیان داشت: انجمن صنایع خوراک دام، طیور و آبزیان ایران، سعی می کند در حیطه شرح وظائف و اختیارات خودش، دولت را به بازی برگرداند. دولت ادعای توجه به کیفیت را دارد، اما بازی کیفیت را خود دولت بهم زده است. انجمن کاملا هوشیار است و در حوزه کسب و کار این صنعت به دولت با گزارشات کارشناسی نشان می دهد که این بازی، در نهایت باخت باخت است. چرا که مصرف کننده در نهایت می بازد. به دلیل اینکه وزن پایین تَر و کیفیت کمتری خریده است. ما تلاش مان بر این است که واحدهایمان برای کسب بازدهی بیشتر از امکانات موجودشان برنامه ریزی بهتری داشته باشد..

موافق قدیری گفت: همچنین تسهیل سرمایه‌گذاری سرمایه گذاران خارجی در پروژه‌هائی که نرخ بازده آنها بیشتر از نرخ هزینه سرمایه‌ای آنها است از برنامه‌های انجمن برای افزایش بهره وری و کیفیت محصولات است و در نهایت کمک به واگذاری سرمایه‌گذاری‌ها و پروژه‌های دولتی و نیمه دولتی که نرخ هزینه سرمایه‌ای آنها بیشتر از نرخ بازده آنها است به فعالان اقتصادی که انگیزه و عملکرد مناسب‌تری دارند از مهمترین اقدامات مان در سال ۹۵ خواهد بود.